

Svájci filmnapok

Március 6 és 13 között a szegedi Fáklya Filmszínházban svájci filmnapokat rendeznek.

Március hatodikán *Jean-Luc Godard Údvölgy Mária* (1984) című filmjét mutatják be. Másnap *Claude Goretta* 1983-ban készült filmjét, a *Mario Ricci halálára* című alkotást vetítik.

Nyolcadikától a filmszínház válogatást nyújt *Alain Tanner* filmjeiből. A részletes műsor március 8. *Charles élve vagy halva* (1969), 9.: *A szalamandra* (1971), 10.: *Visszatérés Afrikából* (1973), 11.: *A világ közepe* (1974), 12.: *Fényévek távolában* (1980), 13.: *Senki földjén* (1985).

Jegyek és bérletek a filmszínházban válthatók. Az előadások kezdete: este fél nyolc.

Lammermoori Lucia

Felújítás a Zenés Színházban

Színházunk szegényes operarepertoárjában (az elmúlt évadban mindössze 6 darabot játszottak) örömmel látunk minden felújítást. Donizetti művének reprizét már tavaly ígérték plakátok, de akkor elmaradt.

Most a régi, szép romantikus jelmezekben és díszletekben újult meg a darab. *Angyal Mária* igazodott a keretekhez: „hagyományosan” rendezte a darabot. A hagyományos jelzőnek semmi pejoratív árnyalata nincsen, annyit jelent: a színpadon *szüvedéyek* szólnak meg, világos és plasztikus érzelmek mozgatják a cselekményt. Az olasz operák esetében ez a fajta „hagyományosság” lehet az egyetlen „modern” (azaz helyes) megoldás, s mindenfajta ettől eltávolodó modernség az opera lényegétől távolodik el.

Ugy érzem, *Cser Miklós* karmestertől kissé idegen Donizetti világa. Legalábbis zenekarának élettelen, sőt sokszor pontatlan játéka erre enged következtetni. A darab előrehaladtával javul ugyan valamit a helyzet, de a színpad és a zenekari árok *színtkülönbsége* most *színvonalbeli különbséget* is jelent.

Egy lammermoori felújítás legizgalmasabb kérdése: ki (és hogyan) éneklí a címszerepet? A művet ugyanis csak akkor érdemes (és szabad!) eljátszani, ha a színház rendelkezik megfelelő koloratúrsopránnal. Nos, Szegednek van Lucija. *Iván Ildikó* nálánál mégsem a hang csillogása, a könnyed koloratúr, a biztos, és egyre intenzívebben megszólaló magas hangok káprázata lep meg leginkább. Még csak nem is a fiatal énekeső szinte szemtelenül érett alakítása, hanem kivételes képessége, amit úgy neveznek, a *szépség földidézése*. Ez a vonás teszi — egyébként más, „földibb” szempontokból is kitűnő — alakítását különleges élménnyé.

Réti Csaba Edgárja — művészi portré. Hangja nem az a „szafos” olasz tenor, amit a bel conto szerepben elvárának. Ő „csak” szépen hajlékonyan frazeál, tökéletes az intonációja és a szövegéjtése, jól játszik. S így talán többet szólaltat meg a szerepből, mintha csak (ezúttal idézőjel nélkül) gyönyörű hangja volna.

Klubprogram

A JATE-klubban március 10-én dr. *Garai László* tart előadást, *A gazdaság pszichológiai kérdései* címmel. Másnap: Rockklub. A katasztrófazenét játszó *Milenniumi Földalatti Vasútvonal* koncertje.

Március 12-én a Magyar Ifjúság sportrovatának vezetője híres vendéggel érkezik *Grosics Gyulával*, az Aranycsapat kapusával. A beszélgetés alapja *Bocsák Miklósnak* *A Grosics-villa titka* című, kitűnő sportkönyve. A programok este 8 órakor kezdődnek.

Kisded történetek nagyokról

Erdei Ferenc és a fehér glasszékesztyű

Erdei Ferencet sok szál fűzte Szegedhez. Többek között itt katonáskodott és itt járt egyetemre. Az egyetemi stúdiumok közül leginkább a közgazdasági szemináriumba, Surányi-Unger professzor intézetébe volt bejáratos, a harmincas évek elején, ahol később például Csikós Nagy Béla államtitkár, az Ár- és Anyaghivatal egykori elnöke is alapozta felkészültségét.

Erdei Ferenc bár későbbi, csupán tudományos tevékenysége is messze felülemelkedik az átlagos egyetemi tanári tudományos szinten, diákkorában egyáltalán nem keltette a tudóskodó típus benyomását. Sportolt, esetenként eljárt a Vár utca és a Deák Ferenc utca sarkán székelő KEAC Klubba, udvarolt, kártyázott, biliárdozott, szóval kivette a teljes ifjúsági életből a részét. Atlétikában a fizikai, súlyszámokban vált ki, de nyaranta, tudtuk akkor is, a hagyományokhoz nehéz mesterségét is megkóstolta. Akkor volt egy fogadalmam: „ALL ROUND” atléta, ma amolyan tízpróbásnak felelne meg, aki jóformán az atlétika minden ágában jó eredményeket ér el. Ez volt ő, de szellemikben is. 1934-ben következett el a doktorrá avatási ideje. S bár a doktorrá avatási szertartás lényegében nem különbözik a maitól, néhány formai dolgot ismertetni kell a történet megértéséhez. Avatáskor nemcsak a professzorok öltöztek akkor is ünnepi díszbe, hanem néhány altiszt is, akik közreműködtek a szertartásnál. Az eskütétel egy kétméteres bot segítségével történt, amelynek tetején totemszerűen székelt az egyetemnek valamilyen jelvénye. Az avatandók feladata az volt, hogy a botot, amelyet a remek bársonyruhába öltöztetett altisztek tartottak körbeálltak, és az esküre emelt kezükkel érintették. Ezt a botot, amely még leginkább a tamburmajorkok pálcájához hasonlított, Doktorandus Bunkónak nevezték.

Az avatandó férfiak ruházata szinte kizárólag csíkos nadrág és úgynevezett fekete szalonkabát volt, csak néha-néha tűnt fel egy-egy túllöltözött ifjú zsakettben (fecskefarkú fekete kabát) vagy netán frakkban. A mai szokással szemben az avatandók számára szigorúan kötelező volt a fehér glasszékesztyű. Az avatást megelőzően a főpedellus teljes díszornátusban kioktatást tartott, és kesztyű nélkül senkit sem engedett avatásra, annál is inkább szigorú volt, mert neki 10-15 pár

glasszékesztyűje volt készenlében, amit szerény honoráriumért (3-4 P.) szívesen kölcsönadott. A kesztyű alól nem volt felmentés.

A glasszékesztyű kecskebőrből készült vékony, kimondottan báli felszerelés, amit azonban férfiak már a bálakban sem igen viseltek, így az egyetemi hallgatók nem reszkiroztak pénzt ennek a beszerzésére. Leginkább kölcsönkérték.

Erdei Ferencet 1934. nyár elején Hencz Auréllal, régi makói barátjával és iskolatársával együtt avatták, és a doktorrá avatás költségeit csökkentendő, úgy gondolták, kettejüknek elég lesz egy pár kesztyű is. Ki is váltottak egyet a főpedellustól. Erdei Ferencnél, aki a névsorban és a sorban is elől állt, volt a jobb kezi, amikor a fogadalmat kellett tenni, de aztán felhúzta mind a kettőt, és úgy vonult fel kézfogásra a tanács színe elé. Amikor helyére ment, szépen lehúzta mind a kettőt, és a mögötte levő sorban álló cimborájának, Hencz Aurélnak átnyújtotta. Az is felhúzta, és mit ad isten, a csillár nem szakadt le, az egék nem indultak meg, pedig ugyanaz a kesztyű kétszer járult a nagytekintetű egyetemi tanács elé kézfogásra. Természeti katasztrófa nem történt, de a főpedellus villámló szemekkel követte az aktus minden mozzanatát. Ilyen még nem történt vele, hogy két ifjú doktor túljárt az eszén. Abban az időben volt divat a mozikban a ketten egy jeggvel akció, úgy látszik, az ifjak ezt kopirozták le.

Amikor a szertartásnak vége lett, elsőnek a főpedellus szaladt gratulálni azokhoz, akiknek kesztyűt kölcsönözött, nehogy a kesztyűket a kellenél tovább viseljék és koptassák, esetleg netán valaki a kölcsönkesztyűvel odébálljon. (A használati díjat előre kellett lebrennolni, mert a honvédmódszer volt egyetemi körökben fizetés szempontjából irányadó. Honvédmódszer: csak előre, édes fiam.)

Amikor Erdei Ferenc visszaadta a kissé kopott és megviselt kesztyűket, a főpedellus várt egy kicsit, gondolván, hogy némi borralalóval jóváteszi a kölcsönhasználatot, de amikor látta, hogy itt már szó szerint nincs mit keresnie, meghajította magát, zsebre gyűrte a kesztyűt, és csak ennyit sziszegett:

— A doktor úr még sokra viszi!

MAGYARKA FERENC

Luftballon

Megfigyelhető: Mezey utóbb, az MNK elődjében, melyben városunk kétségkívül legtöbb nézőt vonzó csapata megyei III. osztályú körülmények között volt kénytelen fogadni ellenfelét, mert a kupa rangján örökös MLSZ nem engedte későbbre halasztani a fontos találkozót.

Csak egy szelet a labdarúgás közéletéből: az MLSZ évek óta hadakozik a Magyar Népköztársasági Kupa rangjának megővéért, illetve visszaállításáért. Nyilatkozatok látnak napvilágot e témában, a kupát a Nemzeti Bajnokság mellé helyezik, szépen szólnak a luftballon-szólomok — ha ki-durrannak. Mint most leg-

utóbb, az MNK elődjében, melyben városunk kétségkívül legtöbb nézőt vonzó csapata megyei III. osztályú körülmények között volt kénytelen fogadni ellenfelét, mert a kupa rangján örökös MLSZ nem engedte későbbre halasztani a fontos találkozót.

Csak a mezei szurkoló (avagy Mezey-szurkoló) elméjével gondolkodva: március 16., a magyar-brazil időpontja talán megfelelt volna az elődöntők lejátszására, hisz a négy csapat mindössze egy válogatott kerettag-labdárúgot (Baloghót a Vasasból) mondhat magáénak. S ha ő nem játszik a Népstadionban, talán nem sértődik meg Socrates, a doktor.

„Ámokfutók” a JATE-n

Móttó: Hosszútávfutónak lenni nem mindennapi élvezet... (Alan Sillitoe)

A futás belső szelleme igen csak különbözik a többi sportétól. Lehet versenyszerű vagy nem. Az, ahogy az embernek tetszik. A labdarúgásban egyszerűen nincs olyan, hogy valaki ne küzdjön. A teniszben úgy kell ütni a labdát, hogy az ellenfél ne érje el. Ezzel szemben a futók olyan gyorsan, vagy olyan lassan futnak, ahogyan akarnak. Azok számára, akik értékelik e műfaj megfoghatatlan örömeit, nincs hozzá hasonlítható sport.

Ezt vallja a JATE Irinyi Kollégiumának néhány lelkes hallgatója is. Közülük az egyik nagy szervezővel, *Lehoczky Gáborral* beszélgettem.

— Mikor kezdte rendszeresen futni, kocogni?

— Úgy három éve egy fogadást követően. A lényege az egésznek az volt, hogy egy hónap alatt kellett leadni 5 kg-ot a súlyomból. Nem egyszerű fogókúrával próbálkoztam, hanem a rendszeres kocogással. Az egészet betetőzte Görög Istvántól kapott, *J.F. Fi: Futók, kocogók* című könyve. Ennek hatására még ma is rendszeresen sportolunk és próbálunk másokat is meggyőzni ennek fontosságáról és jelentőségéről.

Tavaly januárban a kollégiumon belül megalapítottuk az Ámok Futó Clubot. Ennek célja az egyetemisták — elsősorban a kollégisták — életében a rendszeres futás beillesztése. Ezért próbálunk lehetőséget adni a rendszeres, illetve alkalmankénti kocogásra. Amint a név is utal rá az alapító tagok e sport megszállottjai. Azonban már rendelkezünk jónéhány ambíciózus követővel is. Összegezve, célunk tehát, hogy minél többen részesüljenek a futás örömeiből. Ennek érdekében több felfüggetelt próbálunk közeledni a hallgatókhoz. Ilyen például a tombola futás néven

indított versenyünk. Ennek lényege, hogy az előre kiadott lapokra mindenki, aki futott saját bevallása szerint ráírja a mennyiséget. Ezeket azután összesítjük és a legjobbak szerény jutalmazásban is részesülhetnek.

— De hogyan kezdjen bárki is a futáshoz?

— Az első néhány alkalommal, amikor futni megyünk, ne határozzuk el a mennyiséget. Csak kényelmes tempóban induljunk el és annyit vállaljunk, amennyi jólesik, nem utózik különösebb nehézségbe. Ha már nem bírjuk, sétáljunk egy keveset, majd próbáljunk meg visszafelé is lendületet venni, megint csak addig, míg a lábunk engedelmessékedik. Újabb lazítás után, ha van még kedvünk és nem utolsó sorban erőnk, még futhatunk egy-egy rövidebb távot.

A továbbiakban két lehetőség között választhatunk. Vagy mindennap állandó távot futunk és ha könnyedén megy, akkor egyszer-egyszer emelünk egy kicsit a mennyiségen. A másik — talán tervszerűbbnek látszik — amikor az első alkalomkor lefutott táv nyolcvan százalékát megállás nélkül teljesítjük. Ha ez már nem utózik nehézségbe, akkor harminc százalékkal meg növelve a távot erre állunk át. A váltás legyen folyamatos, azaz egy héten keresztül csak minden harmadik nap fussuk le a megnövelt távot, majd minden másodiknap. Ezzel a módszerrel is nagyon messzire juthatunk.

— Nem unalmas elfoglaltság a futás?

— Unalmas bizonyára az unatkozó embereknek. Az igaz, ha nem próbáljuk megtörni a monotonitását, akkor mindenképpen azaz válik. De aki érdeklődő, szeret nézelődni, gondolkodni, az csak akkor unatkozik, ha állandóan egy pályára kerül kering. A monoton jelleg pedig nagyon könnyen megszüntethető az útvonal, az alkalmankénti futás-mennyiség változtatásával, iramváltásokkal. A legegyszerűbb megoldás pedig az unalom ellen, akárcsak más esetben egy társ. Természetesen akkor jó együttesen futni, ha mindenkinek megfelel az adott iram, vagyis hasonló felkészültségű egyénekként vágnak a kitűzött cél elérése felé. De aki többet akar kocogni, az is nyugodtan társuljon, legfeljebb amikor a többiek befejezték az aznapi adagot, ő még tesz egy kört.

— Milyen szerelés a legcélszerűbb?

— Hányan beszélhetnének a rosszul kiválasztott cipő okozta apró és nagyobb kellemetlenségekről. Hiszen a láb feltöréstől kezdve az egészen kellemetlen láb-fájásokon át elronthatja, nem csupán a futás közben érzett örömet, hanem az ezután kellemes könnyedségen való pihenést is. Természetesen azok, akik az országutakon futnak nap mint nap, vagy azok akik a mezőkön élvezik a mozgás örömeit, esetleg akik különböző futópályákat részesítenek előnyben mind más, sokszor nem is jelentéktelen apróságokban eltérő cipőket viselnek. Általában nem lehet mindenkinek tökéletes receptet adni arra, hogy milyen is az a cipő, ami neki a legmegfelelőbb.

Általában előnyös, ha a talp saroknál emeltebb, úgy két centiméter magas. Az anyaga lehetőleg legyen könnyű, rugalmas. A felső része lehetőleg fogja a lábat, ne lótyogjon benne „szegényke.” Ezt a részt fűző húzza össze, ez tartja végül is a lábunkat. Ezért sem tartjuk megfelelőnek e sporthoz az új tépőzáras lábbeliket. Nagyon fontos: ne magasszárú cipőben fussunk, ugyanis a bokának szabadon kell mozognia! Ahogy minden sportnak, a futásnak is megvan az alkalmas ruházata, amely minden tekintetben a célt szolgálja és ne a sétáló elkápráztatását! Ahogyan hűvösödik az idő úgy vegyük fel egyre több ruhadarabot. Nagyon vigyázzunk, nehogy túllöltözdödjünk! Ezek a dolgok csak akkor válnak fontossá, amikor rendszeresen futunk és zavarnak bennünket az apró kellemetlenségek.

E néhány jótanács után Gábor magára öltötte szereplését és a következő szavakkal búcsúzott: „Hallgatni a testre, ez olyan valami, amiről a futók gvakran beszélnek. Tegyük fel, hogy fái az ember lába. Kell-e ilyen esetben aznap futni? Igen. Meg kell próbálni óvatosan futni, ha továbbra is fái. vagy még jobban fái, akkor a test üzeni, ne fusson tovább. De, ha a fájdalom csökken, akkor nyugodtan futhat.” (J. F. Fi)

GÁT LÁSZLÓ